

College voor Toetsen en Examen

ENGELSE TAAL EN LITERATUUR HAVO

VAKINFORMATIE STAATSEXAMEN 2019

V18.03.1

Inhoud

1 Kernpunten	4
2 Centraal examen	4
3 College-examen	4
4 Schema examenstof	7
Bijlage 1 Beschrijving examenstof	8
Bijlage 2 Toelichting schrijfvaardigheid	10
Bijlage 3 Posterpresentatie	12
Bijlage 4 Voorwaarden lijst gelezen werken	13
Bijlage 5 Voorblad	14
Bijlage 6 Keuzelijst	15
Bijlage 7 Hulpmiddelen	18
Bijlage 8 Tips	19

[top](#)

1 Kernpunten

- Het examen bestaat uit een centraal examen en een college-examen. Het college-examen heeft een schriftelijk en een mondeling examen.
- Voor het mondeling college-examen moet de kandidaat thuis een [presentatie](#) in het Engels voorbereiden en hiervoor een poster meebrengen naar het examen.
- Een deel van het mondeling college-examen gaat over [literatuur](#). De kandidaat dient een exemplaar van de lijst met gelezen werken inclusief de korte samenvattingen en de gedichten mee te nemen naar het examen.
- De lijst gelezen werken moet vóór 1 april 2019 gereed zijn, en zijn [opgestuurd](#) of ingeleverd, inclusief de teksten van de gedichten.
- Een kandidaat die in 2022 examen doet, dient er rekening mee te houden dat vanaf dat jaar alleen boeken van de [keuzelijst](#) op het examen zijn toegestaan.
- De kandidaat moet zelf [woordenboeken](#) meebrengen.
- Tips voor dit examen staan in [bijlage 8](#).
- De berekening van het eindcijfer staat in een [overzicht](#).

2 Centraal examen

Het centraal examen bestaat uit een schriftelijk examen dat betrekking heeft op [leesvaardigheid](#) (zie: [Schema examenstof](#)). De kandidaat krijgt teksten met vragen.

Overzicht centraal examen

wat	toetsing leesvaardigheid
hulpmiddelen	basispakket en woordenboek(en)
tijdsduur	150 minuten
cijfer	A

3 College-examen

Schriftelijk college-examen

Het schriftelijk college-examen betreft [schrijfvaardigheid](#) (zie: [Examenstof](#)). De kandidaat krijgt schrijfopgaven die kunnen bestaan uit een [formele brief of e-mail](#) en/of een [informele brief of e-mail](#).

Bij de beoordeling van de schrijfpdracht wordt gelet op: inhoud, grammaticale correctheid, spelling/lay-out/interpunctie, woordkeus en coherentie. Bovendien wordt gelet op het aantal woorden. Het minimum aantal te gebruiken woorden bij de schrijfpdracht is 200.

Overzicht schriftelijk college-examen

wat	toetsing schrijfvaardigheid
hulpmiddelen	basispakket en woordenboek(en)
tijdsduur	120 minuten
cijfer	deelcijfer a

Mondeling college-examen

Het mondeling college-examen, dat 25 minuten duurt, bestaat uit drie onderdelen. Dit zijn: een posterpresentatie, een gesprek over een casus en een gesprek over literatuur (zie: [Schema examenstof](#)). Alle onderdelen worden in het Engels afgenomen.

Voorafgaand aan het mondeling college-examen krijgt de kandidaat gedurende 20 minuten tijd om zich voor te bereiden aan de hand van een casus (een tekst en/of afbeelding) die hij in het voorbereidingslokaal ontvangt.

- **spreekvaardigheid**
De kandidaat houdt een presentatie over een thuis voorbereid onderwerp. De kandidaat maakt hierbij gebruik van een poster. In de [bijlage](#) staat uitgebreide informatie over de posterpresentatie.
- **spreken en luisteren**
Daarna volgt een gesprek over de casus die bestudeerd is in de voorbereidingstijd. Kennis van land en volk komt hierbij aan bod. Tijdens het gesprek mogen geen aantekeningen worden gebruikt.
Het onderdeel luistervaardigheid wordt beoordeeld binnen gespreksvaardigheid.
- **literatuur**
De kennis van de literatuur wordt getoetst aan de hand van de lijst met gelezen werken. In de [bijlage](#) staan de voorwaarden waaraan deze lijst moet voldoen. De vragen die gesteld worden, kunnen betrekking hebben op:
 - de auteur en periode waarin deze leeft/leefde
 - het genre
 - inhoud en vorm
 - titel (eventueel ondertitel), motto, thema, plaats van handeling, tijd en ruimte en de personages
 - rijm, metrum, beeldspraak bij de gedichten
 - leeservaringen: de kandidaat moet beargumenteerd verslag kunnen uitbrengen van zijn mening, gevoelens en ideeën over de gelezen werken

Overzicht mondeling college-examen

wat	voorbereiding	toetsing spreekvaardigheid	toetsing gespreksvaardigheid en luistervaardigheid	toetsing literatuur
hoe	bestuderen van de casus in het voorbereidingslokaal	presentatie met een poster	gesprek naar aanleiding van de casus	bespreking lijst gelezen werken
taal		Engels	Engels	Engels
hulpmiddelen	basispakket en woordenboek(en)			
tijdsduur	20 minuten	ca. 5 minuten	ca. 8 minuten	ca. 12 minuten
cijfer		deelcijfer b		deelcijfer c

Overzicht berekening eindcijfer

wat	wegingsfactor	cijfer (afgerond op één decimaal)	eindcijfer (afgerond op een geheel getal)
centraal examen	1	A	0,5A + 0,5B
college-examen		B	
- deelcijfer a	0,33		
- deelcijfer b	0,33		
- deelcijfer c	0,34		

[terug naar top](#)

4 Schema examenstof

Engelse taal en literatuur havo		centraal examen	college-examen	
			schriftelijk	mondeling
Domein A: Leesvaardigheid		X		
Domein B: Kijk- en luistervaardigheid				X
Domein C: Gespreksvaardigheid	Gesprekken voeren			X
	Spreken			X
Domein D: Schrijfvaardigheid	Taalvaardigheden		X	
	Strategische vaardigheden		X	
Domein E: Literatuur	Literaire ontwikkeling			X
Domein F: Oriëntatie op studie en beroep				X*

* Oriëntatie op studie en beroep wordt alleen geëxamineerd in combinatie met een profielwerkstuk

Hierna volgt een [beschrijving](#) van de examenstof en het vereiste [niveau](#). Bij het bestuderen van de examenstof is het raadzaam gebruik te maken van een lesmethode of examenkatern.

[terug naar top](#)

Bijlage 1 Beschrijving examenstof

Domein A: Leesvaardigheid

Bij het lezen van een tekst in de doeltaal kunt u:

- aangeven wat voor een tekst het is;
- aangeven hoe de tekst is opgebouwd;
- relaties tussen delen van de tekst aangeven;
- de belangrijkste informatie eruit halen;
- relevante informatie opzoeken;
- details begrijpen;
- de bedoeling, de opvatting of het gevoel van de auteur begrijpen.

Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

U kunt tijdens een gesprek in de doeltaal:

- vragen begrijpen die door een andere spreker gesteld worden;
- informatie begrijpen die door een andere spreker gegeven wordt;
- strategieën toepassen om de gesprekspartner (beter) te begrijpen;
- conclusies trekken met betrekking tot bedoelingen, opvattingen en gevoelens van de spreker(s);
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van het gesprek.

Domein C: Gespreksvaardigheid

Gesprekken voeren

U kunt tijdens een gesprek in de doeltaal:

- adequaat reageren;
- informatie vragen en geven;
- uw mening en gevoelens uiten, en argumenten formuleren;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- strategieën toepassen om het gesprek gaande te houden.

Spreken

U kunt mondeling in de doeltaal:

- informatie die u verzameld heeft, presenteren en daarbij rekening houden met doel en publiek;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten verwoorden.

Domein D: Schrijfvaardigheid

Taalvaardigheden

U kunt schriftelijk in de doeltaal:

- adequaat reageren in contacten met andere doeltaalgebruikers;
- informatie vragen en geven;
- uw mening en gevoelens uiten;
- standpunten en argumenten formuleren;
- zaken, personen en situaties beschrijven.

Strategische vaardigheden

U kunt tijdens het schrijven adequaat gebruik maken van:

- informatie uit gegeven bronnen;
- een woordenboek.

Domein E: Literatuur

Literaire ontwikkeling

- U kunt een gesprek voeren over uw leeservaringen aan de hand van literaire werken geschreven in de doeltaal. U kunt uitleggen wat uw ideeën zijn over een werk en uw mening geven.
- U kunt vertellen over de auteur, het genre, de inhoud, de personages, de plaats en tijd van handeling, het thema, de titel.
- Bij gedichten kunt u vertellen over inhoud, rijm, metrum, en beeldspraak.

Domein F: Oriëntatie op studie en beroep

Vereist niveau taalbeheersing Engels havo:

Domein A leesvaardigheid:	30% B1 en 70% B2
Domein B kijk- en luistervaardigheid:	B1
Domein C gespreksvaardigheid:	B1+
Domein D schrijfvaardigheid:	B1

Beschrijving niveaus: Europees Referentie Kader, www.erk.nl

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof staat op:

- examenblad.nl, *Engels havo, syllabus 2019 moderne vreemde talen*
- mvt.slo.nl, *handreikingen*

[terug naar top](#)

Bijlage 2 Toelichting schrijfvaardigheid

1. Informele brief:

Adres van de afzender: 14 Heron Place Groenestraat 401
Slough, Berks, 6533KM Haarlem
SL1 2DQ The Netherlands
England

NB. Komt de brief uit Nederland, dan gebruik je de Nederlandse wijze van adressering. Bij een brief naar het buitenland moet de naam van het land vermeld worden.

Adres van de geadresseerde wordt niet in het briefhoofd vermeld.

Datering: 8(th) September, 2014
September 8(th), 2014
NB. Datering d.m.v. cijfers (b.v. 8.9.10) is niet toegestaan. Achter de datum geen punt.

Aanhef: Dear Grandpa,
Dear Charles,
Dearest Jane, (bij heel goede vrienden)

Afsluiting: Regards, Mary
Kind regards, Julia
Best wishes, Henry
With best wishes, William
Love, Carolyn (bij zeer goede vrienden)

NB. Gebruik van spreektaal in de afsluiting (b.v. good-bye, bye-bye) is niet correct.

2. Formele brief

Adres van de afzender: Zie Informele brief.

Naam en adres geadresseerde: The British Council
10, Spring Gardens
London, S.W. 1
England

NB. In plaats van England, Wales en Scotland mag ook Great Britain of United Kingdom of UK geschreven worden.

Datering: Zie Informele brief.

Aanhef: Dear Sir,
Dear Sirs,

Dear Madam,
Dear Mr(s) Robinson,
Dear Dr Calvin,

NB. Wanneer men de naam of de titel van de geadresseerde kent, deze vermelden. Geen punt na Mr of Mrs. Sommige vrouwen worden liever met Ms aangeschreven. Ook komt Dear Sir/Madam veel voor.

Anders dan in het Nederlands is het heel gebruikelijk de brief met 'I' te beginnen.

Afsluiting: Yours faithfully, (als je de geadresseerde niet kent)
Yours sincerely, (als je de geadresseerde bij naam kent)

NB. De afsluiting wordt altijd gevolgd door een komma. Achter de naam komt geen punt. Onder je handtekening volgt je naam in blokletters.

Het bovenstaande is gebaseerd op een publicatie van Oxford University Press.

[terug naar top](#)

Bijlage 3 Posterpresentatie

Het mondeling examen begint met uw posterpresentatie. U houdt uw presentatie in de taal waarin u examen doet. Na afloop kan de examinerer u enkele vragen over uw onderwerp stellen. De presentatie met eventuele vragen zal circa 5 minuten duren.

Onderwerp: U bent vrij in uw keuze van het onderwerp maar er moet wel een directe relatie zijn met het gebied of de cultuur waarin de vreemde taal wordt gesproken.

Voorbeelden: Che Guevara (Spaans), Hadrian's Wall (Engels).

De diepgang van uw onderwerp komt overeen met het niveau waarop u het examen aflegt: vmbo, havo of vwo.

Poster: minimaal A3-formaat

Op de poster staan een titel, illustraties en maximaal 10 trefwoorden.

U mag geen powerpointpresentatie gebruiken.*

Presentatie: U houdt uw presentatie aan de hand van uw poster. U mag geen aantekeningen gebruiken; uw poster is voldoende steun.

Beoordeling: Uw presentatie wordt beoordeeld op thema en niveau, opbouw (introdunctie, hoofdelementen, argumentatie, afsluiting), taalgebruik (grammaticale correctheid, woordenschat, uitspraak, etc.), de beantwoording van eventuele vragen en algemene presentatievaardigheden.

* Er is een uitzondering voor VSO-leerlingen. Zij mogen voor de presentatie bij de moderne vreemde talen wél gebruik maken van een digitale presentatiemethode. Er mag slechts één afbeelding (slide) worden getoond, vergelijkbaar met een papieren poster.

Voorwaarde is dat de school de beschikking heeft over voldoende middelen om dit te kunnen faciliteren (ook gezien het rooster).

[terug naar top](#)

Bijlage 4 Voorwaarden lijst gelezen werken

SAMENSTELLEN

literair gehalte	zie de keuzelijst met geadviseerde boeken	niet toegestaan zijn: scholieren-of studentenuitgaven
taal	volledige en oorspronkelijk Engelstalige werken	bewerkingen worden alleen geaccepteerd als het vertalingen betreft van een variant van het Engels van vóór 1700 naar de hedendaagse variant
aantal	vier romans of toneelstukken én drie gedichten én drie korte verhalen	maximaal één toneelstuk
variatie	variatie in genres, auteurs, literaire periodes	uit de periode van vóór 1900: minimaal één roman of het toneelstuk één titel per auteur per genre toegestaan is een roman, een gedicht en/of een kort verhaal van dezelfde auteur

Op de lijst vermeldt u per gelezen werk:

- de schrijver
- de titel
- het jaar van eerste publicatie
- het aantal bladzijden (niet bij de gedichten)
- een samenvatting van minimaal 10 tot ca. 15 regels in het Nederlands of in het Engels (niet bij de gedichten)

De werken dienen per categorie (roman/toneelstuk, kort verhaal, gedicht) in chronologische volgorde te worden vermeld. Ga hierbij uit van het eerste jaar van uitgave. U neemt de teksten van de gedichten in drievoud mee naar het examen (voor de examinatoren en uzelf).

OPSTUREN

Het onderwerp van de presentatie en de lijst met gelezen werken, inclusief de teksten van de gedichten, moeten op papier in tweevoud vóór 1 april 2019 worden opgestuurd naar:

DUO Examendiensten VHV
Postbus 30158
9700 LK Groningen

Gebruik het **voorblad** voor het noteren van uw gegevens.

Neem contact op met Examendiensten als u na 3 weken nog geen ontvangstbevestiging hebt ontvangen. Kandidaten die geen lijst van gelezen werken voor een taal hebben opgestuurd worden voor dat vak niet opgeroepen voor het mondeling examen.

Bovenstaande regeling geldt alleen voor reguliere staatsexamenkandidaten. Kandidaten uit het vso sturen de lijst niet op, maar hebben die wel op school klaarliggen, uiterlijk op 1 april.

U mag na het opsturen van de lijst één werk vervangen door een ander werk. Voorwaarde is dat u de gewijzigde lijst op de dag van het examen uiterlijk 9.30 uur in drievoud inlevert bij het secretariaat. Wie geen gewijzigde lijsten inlevert wordt geëxamineerd aan de hand van de lijst die hij vóór 1 april heeft ingestuurd. [terug naar top](#)

Bijlage 5 Voorblad

Engelse taal en literatuur

staatsexamen havo

(inzenden vóór 1 april 2019)

Onderwerp presentatie:

.....

Lijst gelezen werken

Gegevens kandidaat

ED-nummer:.....

Naam en voorletters:.....

Postcode en woonplaats:.....

Bijlage 6 Keuzelijst

De genoemde werken in de boekenlijst hieronder zijn een garantie voor een lijst met een duidelijk voldoende literair gehalte en moet als een advieslijst gezien worden. Andere literaire werken zijn ook acceptabel.

Veel romanschrijvers uit onderstaande lijst hebben ook korte verhalen geschreven en gepubliceerd; deze mogen ook voor het examen gelezen worden.

Auteur	Titel
Adams, D.	The Hitchhiker's Guide to the Galaxy
Adichie, C.	Purple Hibiscus
Angelou, M.	I Know Why the Caged Bird Sings
Austen, J.	Pride and Prejudice
Bainbridge, B.	Sweet William
Barnes, J.	Before She Met Me
Brontë, C.	Jane Eyre
Brontë, E.	Wuthering Heights
Burgess, A.	A Clockwork Orange
Campbell, A.	The Semantics of Murder
Capote, T.	Breakfast at Tiffany's
Capote, T.	In Cold Blood
Carroll, L.	Alice's Adventures in Wonderland
Chandler, R.	The Big Sleep
Chandler, R.	The Lady in the Lake
Chevalier, T.	The Girl with the Pearl Earring
Chopin, K.	The Awakening
Christie, A.	Ten Little Niggers
Cline, E.	The Girls
Conrad, J.	Heart of Darkness
Dahl, R.	My Uncle Oswald
Dickens, C.	David Copperfield
Dickens, C.	Oliver Twist
Donoghue, E.	Room
Doyle, R.	Paddy Clarke Ha Ha Ha
Doyle, R.	The Woman Who Walked into Doors
Du Maurier, D.	Rebecca
Durrell, G.	The Drunken Forest
Eggers, D.	The Circle
Eugenides, J.	The Virgin Suicides
Fante, J.	Wait until Spring, Bandini
Fitzgerald, F.S.	The Great Gatsby
Fleischer, L.	Rain Man
Flynn, G..	Gone Girl
Forsyth, F.	The Day of the Jackal
Fowles, J.	The Collector
Golding, W.	Lord of the Flies
Greene, G.	Our Man in Havana
Greene, H.	I Never Promised You a Rosegarden
Guest, J.	Ordinary People

Haddon, M.	The Curious Incident of the Dog in the Nighttime
Haddon, M.	A Spot of Bother
Heller, Z..	Notes on a Scandal
Highsmith, P.	The Talented Mr Ripley
Hill, S.	I'm the King of the Castle
Hornby, N.	About a Boy
Hornby, N.	Fever Pitch
Hosseini, K.	A Thousand Splendid Suns
Hosseini, K.	The Kite Runner
Huxley, A.	Brave New World
Kelman, S.	Pigeon Hero Class
Kerouac, J.	On the Road
Kesey, K.	One Flew over the Cuckoo's Nest
Kosinski, J.	Being There
Lahiri, J.	The Lowland
Lee, H.	To Kill a Mockingbird
Lessing, D.	The Fifth Child
Levin, I.	Rosemary's Baby
Levin, I.	Sliver
Levin, I.	The Boys from Brazil
Levin, I.	A Kiss before Dying
Lurie, A.	Only Children
MacInnes, C.	Absolute Beginners
MacLaverty, B.	Cal
Martel, Y.	Life of Pi
McCourt, F.	Angela's Ashes
McEwan, I.	The Cement Garden
McEwan, I.	Amsterdam
McEwan, I.	On Chesil Beach
McFadden, C.	The Serial
Moore, B.	Lies of Silence
Munro, A.	Lives of Girls and Women
Orwell, G.	Animal Farm
Orwell, G.	Nineteen Eighty-Four
Parks, T.	Goodness
Pierre, D.B.C.	Vernon God Little
Rendell, R.	A Judgement in Stone
Rhys, J.	Wide Sargasso Sea
Safran Foer, J.	Extremely Loud and Incredibly Close
Salinger, J.D.	The Catcher in the Rye
Seiffert, R.	The Dark Room
Shakespeare, W.	Hamlet
Shakespeare, W.	Macbeth
Shakespeare, W.	Othello
Shakespeare, W.	Romeo and Juliet
Sharpe, T.	Porterhouse Blue
Sharpe, T.	Wilt
Shute, N.	A Town like Alice
Simsion, G.	The Rosy Project
Sparks, N.	The Notebook

Steinbeck, J.	Of Mice and Men
Steinbeck, J.	Travels with Charley in Search of America
Stevenson, R.L.	The Strange Case of Dr Jekyll and Mr Hyde
Thompson, H.	Hell's Angels
Tóibin, C.	Nora Webster
Tolkien, J.R.R.	The Hobbit
Townsend, S.	Rebuilding Coventry
Trevor, W.	The Story of Lucy Gault
Twain, M.	The Adventures of Huckleberry Finn
Twain, M.	Tom Sawyer
Walker, A.	The Color Purple
Waller, R.J.	The Bridges of Madison County
Weldon, F.	The Life and Loves of a She-Devil
Wollstonecraft Shelley, M.	Frankenstein; or The Modern Prometheus
Wyndham, J.	The Day of the Triffids

[terug naar top](#)

Bijlage 7 Hulpmiddelen

Basispakket

- schrijfmateriaal
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- geodriehoek
- vlakgum
- rekenmachine

Ook is het toegestaan om hulpmiddelen mee te brengen die geen relatie hebben met de exameneisen maar wel functioneel kunnen zijn, zoals: markeerstift, puntenslijper, leesliniaal (loep).

Woordenboeken

Nederlands-Nederlands (eendelig)

of

Nederlands-thuistaal/vreemde taal en thuistaal/vreemde taal-Nederlands (eendelig)

en

Engels-Nederlands en Nederlands-Engels (een- of tweedelig)

en/of

Engels-Engels

Een digitaal woordenboek is *niet* toegestaan.

De hulpmiddelen van het basispakket zijn toegestaan bij alle examens. Zij zijn niet alle nodig. Uitgebreide informatie over hulpmiddelen voor de centrale examens staat in de Regeling toegestane hulpmiddelen. Kies: examenblad.nl, 2019, havo, onderwerpen, hulpmiddelen

[terug naar top](#)

Bijlage 8 Tips

Centraal examen

- het is belangrijk als voorbereiding heel te lezen en veel oefenopgaven te maken; oude examens vindt u op examenblad.nl
- lees eerst de instructies goed voordat u met de opdracht begint, met name de aanwijzingen die de open vragen betreffen
- u moet een open vraag altijd in het Nederlands beantwoorden, behalve als om een citaat gevraagd wordt, dan antwoordt u in de vreemde taal
- antwoord bij open vragen heel precies op de gestelde vragen: niet te kort of te vaag
- u moet over een gedegen passieve woordenschat beschikken en niet alleen op het gebruik van een woordenboek vertrouwen

Schriftelijk college-examen

- lees de aanwijzingen goed en volg ze op
- pas de schrijfconventies goed toe
- vertrouw niet alleen op het gebruik van een woordenboek, maar zorg voor een gedegen actieve woordenschat
- verdiep u bij de voorbereiding in de grammatica en maak veel grammaticaoefeningen
- maak een voldoende aantal oefenopgaven, laat deze corrigeren en bespreek ze met de leraar/opleider; er staan oefenopgaven op de site: duo.nl, [staatsexamens](http://staatsexamens.nl), oefenen

Mondeling college-examen

- bekijk de informatiefilm over het mondeling college-examen op de site: duo.nl, [staatsexamens](http://staatsexamens.nl), Hoe het staatsexamen vo werkt
- zorg ervoor dat u beschikt over een gedegen, actieve woordenschat
- verdiep u vooraf in de grammatica en maak grammaticaoefeningen
- oefen hardop op een goede uitspraak; voer bijvoorbeeld gesprekken in de vreemde taal met andere mensen; voorkom hikkelen, denkpauses, het mengen van de vreemde taal met Nederlands
- besteed zorg aan de poster voor de presentatie: kies sprekende afbeeldingen en pakkende trefwoorden (maximaal tien)
- oefen het onderdeel 'gespreksvaardigheid' met de voorbeeldcasus op de site: duo.nl, [staatsexamens](http://staatsexamens.nl), oefenen
- vergeet niet uw eigen woordenboeken mee te brengen

Literatuur

- lees vooraf goed de eisen die gesteld worden ten aanzien van periodes, genres, stromingen, vertalingen enz.
- als u een boek wilt kiezen dat niet in de keuzelijst voorkomt, zorg er dan voor dat het voldoet aan de eisen in bijlage 4
- lees de boeken aandachtig en maak zelf aantekeningen
- verdiep u in de literaire periodes
- vorm zorgvuldig uw eigen ideeën en mening over een werk; leg verbanden tussen de boeken
- verdiep u in de schrijver van het boek
- raadpleeg naslagwerken en recensies over het boek en de schrijver, waarmee u meer verdieping aan kunt brengen in het examen

[terug naar top](#)

College voor Toetsen en Examens

ENGELSE TAAL EN LITERATUUR VWO

VAKINFORMATIE STAATSEXAMEN 2019

V18.03.1

Inhoud

1 Kernpunten	5
2 Centraal examen	5
3 College-examen	6
4 Schema examenstof	8
Bijlage 1 Beschrijving examenstof	9
Bijlage 2 Toelichting schrijfvaardigheid	11
Bijlage 3 Posterpresentatie	12
Bijlage 4 Voorwaarden lijst gelezen werken	13
Bijlage 5 Voorblad	14
Bijlage 6 Keuzelijst	15
Bijlage 7 Hulpmiddelen	19
Bijlage 8 Tips	20

[top](#)

1 Kernpunten

- Het examen bestaat uit een centraal examen en een college-examen. Het college-examen heeft een schriftelijk en een mondeling examen.
- Voor het schriftelijk college-examen moet de kandidaat een [betoog](#)¹ schrijven.
- Voor het mondeling college-examen moet de kandidaat thuis een [presentatie](#) in het Engels voorbereiden en hiervoor een poster meebrengen naar het examen.
- Een deel van het mondeling college-examen gaat over [literatuur](#). De kandidaat dient een exemplaar van de lijst met gelezen werken inclusief de korte samenvattingen en de gedichten mee te nemen naar het examen.
- De lijst gelezen werken moet vóór 1 april 2019 gereed zijn, en zijn [opgestuurd](#) of ingeleverd, inclusief de teksten van de gedichten.
- Een kandidaat die in 2022 examen doet, dient er rekening mee te houden dat vanaf dat jaar alleen boeken van de [keuzelijst](#) op het examen zijn toegestaan.
- De kandidaat moet zelf [woordenboeken](#) meebrengen.
- Tips voor dit examen staan in [bijlage 8](#).
- De berekening van het eindcijfer staat in een [overzicht](#).

2 Centraal examen

Het centraal examen bestaat uit een schriftelijk examen dat betrekking heeft op [leesvaardigheid](#) (zie: [Schema examenstof](#)). De kandidaat krijgt teksten met vragen.

Overzicht centraal examen

wat	toetsing leesvaardigheid
hulpmiddelen	basispakket en woordenboek(en)
tijdsduur	150 minuten
cijfer	A

¹ In English: substantiated essay

3 College-examen

Schriftelijk college-examen

Het schriftelijk college-examen betreft **schrijfvaardigheid** (zie: **Examenstof**). De kandidaat krijgt de opdracht om een **betoo**g te schrijven, waarin hij een stelling met drie argumenten onderbouwt.

Bij de beoordeling van de schrijfpdracht wordt gelet op inhoud, grammaticale correctheid, spelling/lay-out/interpunctie, woordkeus en coherentie.

Het minimum aantal te gebruiken woorden bij de schrijfpdracht is 300.

Overzicht schriftelijk college-examen

wat	toetsing schrijfvaardigheid
hulpmiddelen	basispakket en woordenboek(en)
tijdsduur	120 minuten
cijfer	deelcijfer a

Mondeling college-examen

Het mondeling college-examen, dat 25 minuten duurt, bestaat uit drie onderdelen. Dit zijn: een posterpresentatie, een gesprek over een casus en een gesprek over literatuur (zie: **Schema examenstof**). Alle onderdelen worden in het Engels afgenomen.

Voorafgaand aan het mondeling college-examen krijgt de kandidaat gedurende 20 minuten tijd om zich voor te bereiden aan de hand van een casus (een tekst en/of afbeelding) die hij in het voorbereidingslokaal ontvangt.

- **sprekvaardigheid**
De kandidaat houdt een presentatie over een thuis voorbereid onderwerp. De kandidaat maakt hierbij gebruik van een poster. In de **bijlage** staat uitgebreide informatie over de posterpresentatie.
- **spreken en luisteren**
Daarna volgt een gesprek over de casus die bestudeerd is in de voorbereidingstijd. Kennis van land en volk komt hierbij aan bod. Tijdens het gesprek mogen geen aantekeningen worden gebruikt.
Het onderdeel luistervaardigheid wordt beoordeeld binnen gespreksvaardigheid.
- **literatuur**
De kennis van de literatuur wordt getoetst aan de hand van de lijst met gelezen werken. In de **bijlage** staan de voorwaarden waaraan deze lijst moet voldoen. De vragen die gesteld worden, kunnen betrekking hebben op:
 - de auteur en periode waarin deze leeft/leefde
 - genre
 - inhoud

- structuur
- literaire geschiedenis in relatie tot het gelezen werk
- literaire begrippen in relatie tot het gelezen werk
- titel (eventueel ondertitel), motto, thema, plaats van handeling, tijd en ruimte, personages
- rijm, metrum, beeldspraak bij de gedichten
- leeservaringen: de kandidaat moet beargumenteerd verslag kunnen uitbrengen van zijn mening, gevoelens en ideeën over de gelezen werken

Overzicht mondeling college-examen

wat	voorbereiding	toetsing spreekvaardigheid	toetsing gespreksvaardigheid en luistervaardigheid	toetsing literatuur
hoe	bestuderen van de casus in het voorbereidingslokaal	presentatie met een poster	gesprek naar aanleiding van de casus	bespreking <i>lijst gelezen werken</i>
taal		Engels	Engels	Engels
hulpmiddelen	<i>basispakket en woordenboek(en)</i>			
tijdsduur	20 minuten	ca. 5 minuten	ca. 8 minuten	ca. 12 minuten
cijfer		deelcijfer b		deelcijfer c

Overzicht berekening eindcijfer

wat	wegingsfactor	cijfer (afgerond op één decimaal)	eindcijfer (afgerond op een geheel getal)
centraal examen	1	A	0,5A + 0,5B
college-examen			
- deelcijfer a	0,33	B	
- deelcijfer b	0,33		
- deelcijfer c	0,34		

[terug naar top](#)

4 Schema examenstof

Engelse taal en literatuur vwo		centraal examen	college-examen	
			schriftelijk	mondeling
Domein A: Leesvaardigheid		X		
Domein B: Kijk- en luistervaardigheid				X
Domein C: Gespreksvaardigheid	Gesprekken voeren			X
	Spreken			X
Domein D: Schrijfvaardigheid	Taalvaardigheden		X	
	Strategische vaardigheden		X	
Domein E: Literatuur	Literaire ontwikkeling			X
	Literaire begrippen			X
	Literatuurgeschiedenis			X
Domein F: Oriëntatie op studie en beroep				X*

* Oriëntatie op studie en beroep wordt alleen geëxamineerd in combinatie met een profielwerkstuk

Hierna volgt een [beschrijving](#) van de examenstof en het vereiste [niveau](#). Bij het bestuderen van de examenstof is het raadzaam gebruik te maken van een lesmethode of examenkatern.

[terug naar top](#)

Bijlage 1 Beschrijving examenstof

Domein A: Leesvaardigheid

Bij het lezen van een tekst in de doeltaal kunt u:

- aangeven wat voor een tekst het is;
- aangeven hoe de tekst is opgebouwd;
- relaties tussen delen van de tekst aangeven;
- de belangrijkste informatie eruit halen;
- relevante informatie opzoeken;
- details begrijpen;
- de bedoeling, de opvatting of het gevoel van de auteur begrijpen.

Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

U kunt tijdens een gesprek in de doeltaal:

- vragen begrijpen die door een andere spreker gesteld worden;
- informatie begrijpen die door een andere spreker gegeven wordt;
- strategieën toepassen om de gesprekspartner (beter) te begrijpen;
- conclusies trekken met betrekking tot bedoelingen, opvattingen en gevoelens van de spreker(s);
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van het gesprek.

Domein C: Gespreksvaardigheid

Gesprekken voeren

U kunt tijdens een gesprek in de doeltaal:

- adequaat reageren;
- informatie vragen en geven;
- uw mening en gevoelens uiten, en argumenten formuleren;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- strategieën toepassen om het gesprek gaande te houden.

Spreken

U kunt mondeling in de doeltaal:

- informatie die u verzameld heeft, presenteren en daarbij rekening houden met doel en publiek;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten verwoorden.

Domein D: Schrijfvaardigheid

Taalvaardigheden

U kunt schriftelijk in de doeltaal:

- adequaat reageren in contacten met andere doeltaalgebruikers;
- informatie vragen en geven;
- uw mening en gevoelens uiten;
- standpunten en argumenten formuleren;
- zaken, personen en situaties beschrijven.

Strategische vaardigheden

U kunt tijdens het schrijven adequaat gebruik maken van:

- informatie uit gegeven bronnen;
- een woordenboek.

Domein E: Literatuur

Literaire ontwikkeling

- U kunt een gesprek voeren over uw leeservaringen aan de hand van literaire werken geschreven in de doeltaal. U kunt uitleggen wat uw ideeën zijn over een werk en uw mening geven.
- U kunt vertellen over de auteur, het genre, de inhoud, de personages, de plaats en tijd van handeling, het thema, de titel.
- Bij gedichten kunt u vertellen over inhoud, rijm, metrum, en beeldspraak.

Literaire begrippen

U kunt literaire tekstsoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.

Literatuurgeschiedenis

U kent de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis en kunt de gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief.

Domein F: Oriëntatie op studie en beroep

Vereist niveau taalbeheersing Engels vwo:

Domein A leesvaardigheid:	B2 (+ 15% C1)
Domein B kijk- en luistervaardigheid:	B2
Domein C gespreksvaardigheid:	B2
Domein D schrijfvaardigheid:	B2

Beschrijving niveaus: Europees Referentie Kader, www.erk.nl

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof staat op:

- examenblad.nl, *Engels vwo, syllabus 2019 moderne vreemde talen*
- mvt.slo.nl, *handreikingen*

[terug naar top](#)

Bijlage 2 Toelichting schrijfvaardigheid

Voor het schriftelijk college-examen moet u een betoog schrijven.
Een betoog is een tekst waarin u een beargumenteerd standpunt inneemt.
Een betoog heeft als doel de lezer van een standpunt te overtuigen.
Hieronder ziet u hoe de schrijfp opdracht voor een betoog eruit ziet.

Schrijfvaardigheid Engels vwo

Voorbeeld thema 1

In moderne videospellen werpen de helden de wereldorde van goed en kwaad omver. Geef aan hoe het gedrag van de helden soms volkomen anders is dan onze traditionele waarden. Wat voor invloed heeft dit op de kinderen/ volwassenen die deze spellen spelen?

Voorbeeld thema 2

Sommige studies zijn zeer gewild en daarom melden zich meer studenten aan dan er aangenomen kunnen worden. Voor deze studies werd een loting ingevoerd. Het gemiddelde cijfer voor de examenvakken bepaalt de kans op toelating. Nu wil men weer van dit systeem af. In plaats van de loting zou er dan een sollicitatiegesprek of een soort toelatingsexamen moeten plaatsvinden. Wat vindt u als toekomstig student?

Opdracht

Kies één van de twee hierboven genoemde thema's en schrijf hierover een betoog. Formuleer uw stelling en onderbouw in uw betoog uw stelling met drie argumenten.

Aanwijzingen

- Sla na elke alinea een regel over.
- Vermeld het aantal gebruikte woorden** in de rechterbovenhoek (Engels: minimaal 300)
- Het gebruik van woordenboeken is toegestaan.

Structuur

<i>kop</i>	titel (Bedenk een titel.)
<i>alinea 1</i>	inleiding en stelling (Trek de aandacht van de lezer en vermeld uw stelling.)
<i>alinea 2, 3 en 4</i>	verbinding en kernzin van uw eerste (tweede, derde) argument en motivering van dit argument
<i>alinea 5</i>	uw conclusie / persoonlijke mening (Geef ook een samenvatting van uw argumenten. Dit is geen letterlijke herhaling en er mogen geen nieuwe argumenten genoemd worden.)

Tips

1. Kies een pakkende/passende titel.
2. Herhaal bij de conclusie niet alles wat u al hebt beschreven.

[terug naar top](#)

Bijlage 3 Posterpresentatie

Het mondeling examen begint met uw posterpresentatie. U houdt uw presentatie in de taal waarin u examen doet. Na afloop kan de examinerer u enkele vragen over uw onderwerp stellen. De presentatie met eventuele vragen zal circa 5 minuten duren.

Onderwerp: U bent vrij in uw keuze van het onderwerp maar er moet wel een directe relatie zijn met het gebied of de cultuur waarin de vreemde taal wordt gesproken. Voorbeelden: Che Guevara (Spaans), Hadrian's Wall (Engels). De diepgang van uw onderwerp komt overeen met het niveau waarop u het examen aflegt: vmbo, havo of vwo.

Poster: minimaal A3-formaat

Op de poster staan een titel, illustraties en maximaal 10 trefwoorden.

U mag geen powerpointpresentatie gebruiken.*

Presentatie: U houdt uw presentatie aan de hand van uw poster. U mag geen aantekeningen gebruiken; uw poster is voldoende steun.

Beoordeling: Uw presentatie wordt beoordeeld op thema en niveau, opbouw (introductie, hoofdelementen, argumentatie, afsluiting), taalgebruik (grammaticale correctheid, woordenschat, uitspraak, etc.), de beantwoording van eventuele vragen en algemene presentatievaardigheden.

* Er is een uitzondering voor VSO-leerlingen. Zij mogen voor de presentatie bij de moderne vreemde talen wél gebruik maken van een digitale presentatiemethode. Er mag slechts één afbeelding (slide) worden getoond, vergelijkbaar met een papieren poster. Voorwaarde is dat de school de beschikking heeft over voldoende middelen om dit te kunnen faciliteren (ook gezien het rooster).

[terug naar top](#)

Bijlage 4 Voorwaarden lijst gelezen werken

SAMENSTELLEN

literair gehalte	zie de keuzelijst met geadviseerde boeken	niet toegestaan zijn: scholieren-of studentenuitgaven
taal	volledige en oorspronkelijk Engelstalige werken	bewerkingen worden alleen geaccepteerd als het vertalingen betreft van een variant van het Engels van vóór 1700 naar de hedendaagse variant
aantal	zes romans of toneelstukken én vijf gedichten én vijf korte verhalen	maximaal twee toneelstukken
variatie	variatie in genres, auteurs, literaire periodes	uit de periode van vóór 1900: minimaal twee romans of toneelstukken én twee gedichten één titel per auteur toegestaan is een roman, een gedicht en/of een kort verhaal van dezelfde auteur

Op de lijst vermeldt u per gelezen werk:

- de schrijver
- de titel
- het jaar van eerste publicatie
- het aantal bladzijden (niet bij de gedichten)
- een samenvatting van minimaal 10 tot ca. 15 regels in het Nederlands of in het Engels (niet bij de gedichten)

De werken dienen per categorie (roman/toneelstuk, kort verhaal, gedicht) in chronologische volgorde te worden vermeld. Ga hierbij uit van het eerste jaar van uitgave. U neemt de teksten van de gedichten in drievoud mee naar het examen (voor de examinatoren en uzelf).

OPSTUREN

Het onderwerp van de presentatie en de lijst met gelezen werken, inclusief de teksten van de gedichten, moeten op papier in tweevoud vóór 1 april 2019 worden opgestuurd naar:

DUO Examendiensten VHV
Postbus 30158
9700 LK Groningen

Gebruik het [voorblad](#) voor het noteren van uw gegevens.

Neem contact op met Examendiensten als u na 3 weken nog geen ontvangstbevestiging hebt ontvangen. Kandidaten die geen lijst van gelezen werken voor een taal hebben opgestuurd worden voor dat vak niet opgeroepen voor het mondeling examen.

Bovenstaande regeling geldt alleen voor reguliere staatsexamenkandidaten. Kandidaten uit het vso sturen de lijst niet op, maar hebben die wel op school klaarliggen, uiterlijk op 1 april.

U mag na het opsturen van de lijst één werk vervangen door een ander werk. Voorwaarde is dat u de gewijzigde lijst op de dag van het examen uiterlijk 9.30 uur in drievoud inlevert bij het secretariaat. Wie geen gewijzigde lijsten inlevert wordt geëxamineerd aan de hand van de lijst die hij vóór 1 april heeft ingestuurd. [terug naar top](#)

Bijlage 5 Voorblad

Engelse taal en literatuur

staatsexamen vwo

(inzenden vóór 1 april 2019)

Onderwerp presentatie:

.....

Lijst gelezen werken

Gegevens kandidaat

ED-nummer:.....

Naam en voorletters:.....

Postcode en woonplaats:.....

Bijlage 6 Keuzelijst

De genoemde werken in de boekenlijst hieronder zijn een garantie voor een lijst met een duidelijk voldoende literair gehalte en moet als een advieslijst gezien worden. Andere literaire werken zijn ook acceptabel.

Veel romanschrijvers uit onderstaande lijst hebben ook korte verhalen geschreven en gepubliceerd; deze mogen ook voor het examen gelezen worden.

Auteur	Titel
Adams, D.	The Hitchhiker's Guide to the Galaxy
Adiga, A.	The White Tiger
Albee, E.	Who's Afraid of Virginia Woolf
Angelou, M.	I Know Why the Caged Bird Sings
Anonymous	Beowulf
Anonymous	Everyman
Atwood, M.	Alias Grace
Austen, J.	Pride and Prejudice
Austen, J.	Emma
Auster, P.	Sunset Park
Ballard, J.	Concrete Island
Barker, P.	Border Crossing
Barker, P.	Regeneration
Barnes, J.	The Sense of an Ending
Bernières, L. de	Captain Corelli's Mandolin
Bowles, P.	The Sheltering Sky
Boyd, W.	A Good Man in Africa
Boyd, W.	An Ice-Cream War
Bradbury, M.	Rates of Exchange
Bradbury, R.	Fahrenheit 451
Brink, A.	A Dry White Season
Brontë, C.	Jane Eyre
Brontë, E.	Wuthering Heights
Bunyan, J.	The Pilgrim's Progress
Campbell, A.	The Semantics of Murder
Capote, T.	In Cold Blood
Carroll, L.	Alice's Adventures in Wonderland
Chatwin, B.	Songlines
Chaucer, G.	The Canterbury Tales
Chopin, K.	The Awakening
Cline, E.	The Girls
Coetzee, J.M.	Disgrace
Coetzee, J.M.	Waiting for the Barbarians
Conrad, J.	Heart of Darkness
Conrad, J.	Lord Jim
Cooper, J.F.	The Last of the Mohicans
Dickens, C.	David Copperfield
Dickens, C.	Oliver Twist
Dickens, C.	Great Expectations

Donoghue, E	Room
Du Maurier, D.	Rebecca
Eggers, D.	The Circle
Eliot, T.S.	Murder in the Cathedral
Ellison, R.	Invisible Man
Eng, T.	The Garden of Evening Mists
Faber, M	The Book of Strange New Things
Faulks, S.	Birdsong
Fielding, H.	Tom Jones
Fitzgerald, F.S.	The Great Gatsby
Forster, E.M.	A Passage to India
Golding, W.	Lord of the Flies
Graves, R.	Goodbye to All That
Guest, J.	Ordinary People
Haddon, M.	A Spot of Bother
Hamid, M.	The Reluctant Fundamentalist
Harbach, C.	The Art of Fielding
Harding, P	Tinkers
Hardy, T.	The Mayor of Casterbridge
Hawthorne, N.	The Scarlet Letter
Heller, J.	Catch-22
Hemingway, E.	A Farewell to Arms
Hosseini, K.	A Thousand Splendid Suns
Hosseini, K.	The Kite Runner
Hulme, K.	The Bone People
Huxley, A.	Brave New World
Irving, J.	The World According to Garp
Irving, J.	The Cider House Rules
Ishiguro, K.	The Remains of the Day
Ishiguro, K.	Never Let Me Go
Jacobson, H.	Shylock is My Name
Joyce, J.	A Portrait of the Artist as a Young Man
Keneally, T.	Schindler's Ark
Kerouac, J.	On the Road
Kesey, K.	One Flew over the Cuckoo's Nest
Lahiri, J.	The Namesake
Lawrence, D.H.	Sons and Lovers
Lee, H.	To Kill a Mockingbird
Lessing, D.	The Fifth Child
Lessing, D.	The Good Terrorist
Lodge, D.	Changing Places
Lodge, D.	Deaf Sentence
Lurie, A.	Only Children
Macintyre, B.	The Englishman's Daughter.
Malamud, B.	The Fixer
Malamud, B.	The Assistant
Marlowe, C.	The Tragical History of Dr. Faustus
Martel, Y.	Life of Pi
Mason, D.	The Piano Tuner
Mawer, S.	The Glass Room

McCourt, F.	Angela's Ashes
McEwan, I.	Amsterdam
McEwan, I.	Atonement
McEwan, I.	Saturday
McEwan, I.	The Children Act
McEwan, I.	Nutshell
McInerney, J.	Bright Lights, Big City
Melville, H.	Moby Dick
Miller, A.	Death of a Salesman
Morrison, B..	The Last Weekend
Morrison, T.	Beloved
Munro, A.	Lives of Girls and Women
Murdoch, I.	Henry and Cato
Nabokov, V.	Lolita
Obioma, C..	The Fishermen
O'Brien, T.	The Nuclear Age
O'Hanlon, R.	Into the Heart of Borneo
Orwell, G.	Nineteen Eighty-Four
Osborne, J.	Look Back in Anger
Ozeki, R.	A Tale for the Time Being
Pierre, D.B.C.	Vernon God Little
Potok, C.	The Chosen
Potok, C.	Davita's Harp
Rendell, R.	A Judgement in Stone
Roth, Ph.	Everyman
Roth, Ph.	The Plot against America
Roth, Ph.	Nemesis
Rushdie, S.	Midnight's Children
Rushdie, S.	The Moor's Last Sigh
Rushdie, S.	The Satanic Verses
Safran Foer, J.	Extremely Loud and Incredibly Close
Seiffert, R.	The Dark Room
Shakespeare, W.	Hamlet
Shakespeare, W.	Macbeth
Shakespeare, W.	Othello
Shakespeare, W.	Romeo and Juliet
Shakespeare, W.	The Tempest
Shaw, G.B.	Pygmalion
Simsion, G.	The Rosie Project
Singer, I.B.	Enemies, A Love Story
Smith, Z.	White Teeth
Swift, G.	Last Orders
Swift, G.	Waterland
Swift, G.	Mothering Sunday
Swift, J.	Gulliver's Travels
Tartt, D.	The Secret History
Tartt, D.	The Goldfinch
Theroux, P.	Mosquito Coast
Tóibin, C.	Nora Webster
Twain, M.	The Adventures of Huckleberry Finn

Tyler, A.	Dinner at the Homesick Restaurant
Updike, J.	Rabbit, Run
Vonnegut, K.	Slaughterhouse 5
Vonnegut, K.	Mother Night
Waters, S..	The Paying Guests
Wilde, O.	The Importance of Being Earnest
Wilde, O.	The Picture of Dorian Gray
Winterson, J.	Oranges are not the Only Fruit
Wolfe, T	The Bonfire of the Vanities
Wollstonecraft Shelley, M.	Frankenstein; or The Modern Prometheus
Woolf, V.	To the Lighthouse
Yates, R.	Revolutionary Road

[terug naar top](#)

Bijlage 7 Hulpmiddelen

Basispakket

- schrijfmateriaal
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- geodriehoek
- vlakgum
- rekenmachine

Ook is het toegestaan om hulpmiddelen mee te brengen die geen relatie hebben met de exameneisen maar wel functioneel kunnen zijn, zoals: markeerstift, puntenslijper, leesliniaal (loep).

Woordenboeken

Nederlands-Nederlands (eendelig)

of

Nederlands-thuistaal/vreemde taal en thuistaal/vreemde taal-Nederlands (eendelig)

en

Engels-Nederlands en Nederlands-Engels (een- of tweedelig)

en/of

Engels-Engels

Een digitaal woordenboek is *niet* toegestaan.

De hulpmiddelen van het basispakket zijn toegestaan bij alle examens. Zij zijn niet alle nodig. Uitgebreide informatie over hulpmiddelen voor de centrale examens staat in de Regeling toegestane hulpmiddelen. Kies: examenblad.nl, 2019, vwo, onderwerpen, hulpmiddelen

[terug naar top](#)

Bijlage 8 Tips

Centraal examen

- het is belangrijk als voorbereiding veel te lezen en veel oefenopgaven te maken; oude examens vindt u op examenblad.nl
- lees eerst de instructies goed voordat u met de opdracht begint, met name de aanwijzingen die de open vragen betreffen
- u moet een open vraag in het Nederlands beantwoorden, behalve als om een citaat gevraagd wordt, dan antwoordt u in de vreemde taal
- antwoord bij open vragen heel precies op de gestelde vragen: niet te kort of te vaag
- u moet over een gedegen passieve woordenschat beschikken en niet alleen op het gebruik van een woordenboek vertrouwen

Schriftelijk college-examen

- lees de aanwijzingen goed en volg ze op
- vertrouw niet alleen op het gebruik van een woordenboek, maar zorg voor een gedegen actieve woordenschat
- verdiep u bij de voorbereiding in de grammatica en maak veel grammaticaoefeningen
- maak een voldoende aantal oefenopgaven, laat deze corrigeren en bespreek ze met de leraar/opleider; er staan oefenopgaven op de site: duo.nl, [staatsexamens](http://staatsexamens.nl), oefenen

Mondeling college-examen

- bekijk de informatiefilm over het mondeling college-examen op de site: duo.nl, [staatsexamens](http://staatsexamens.nl), Hoe het staatsexamen vo werkt
- zorg ervoor dat u beschikt over een gedegen, actieve woordenschat
- verdiep u vooraf in de grammatica en maak grammaticaoefeningen
- oefen hardop op een goede uitspraak; voer bijvoorbeeld gesprekken in de vreemde taal met andere mensen; voorkom hikkelen, denkpauses, het mengen van de vreemde taal met Nederlands
- besteed zorg aan de poster voor de presentatie: kies sprekende afbeeldingen en pakkende trefwoorden (maximaal tien)
- oefen het onderdeel 'gespreksvaardigheid' met de voorbeeldcasus op de site: duo.nl, [staatsexamens](http://staatsexamens.nl), oefenen
- vergeet niet uw eigen woordenboeken mee te brengen

Literatuur

- lees vooraf goed de eisen die gesteld worden ten aanzien van periodes, genres, stromingen, vertalingen enz.
- als u een boek wilt kiezen dat niet in de keuzelijst voorkomt, zorg er dan voor dat het voldoet aan de eisen in bijlage 4
- lees de boeken aandachtig en maak zelf aantekeningen
- verdiep u in de literaire periodes
- vorm zorgvuldig uw eigen ideeën en mening over een werk; leg verbanden tussen de boeken
- verdiep u in de schrijver van het boek
- raadpleeg naslagwerken en recensies over het boek en de schrijver, waarmee u meer verdieping aan kunt brengen in het examen

[terug naar top](#)